

Biện pháp quản lý hoạt động tự học của học sinh ở các trường trung học cơ sở huyện Chương Mỹ, Thành phố Hà Nội

Management measures of students' self-directed learning activities in secondary schools of Chuong My district, Hanoi City

Trần Văn Hùng^{a*}, Phạm Thị Hà^b
Tran Van Hung^{a*}, Pham Thi Ha^b

^aPhòng Thanh tra - Pháp chế, Trường Đại học Duy Tân, Đà Nẵng, Việt Nam

^aDepartment of Inspection & Legal Affairs, Duy Tan University, Da Nang, 550000, Vietnam

^bTrường Trung học cơ sở Xuân Mai A, Chương Mỹ, Hà Nội, Việt Nam

^bXuan Mai A Secondary School, Chuong My District, Ha Noi, 100000, Vietnam

(Ngày nhận bài: 28/05/2024, ngày phản biện xong: 06/06/2024, ngày chấp nhận đăng: 12/06/2024)

Tóm tắt

Hoạt động tự học là quá trình học sinh tự chiếm lĩnh các phẩm chất và năng lực được xác định trong và ngoài chương trình giáo dục của nhà trường, do đó có vai trò quan trọng trong việc phát triển nhân cách của học sinh. Để quản lý hoạt động tự học của học sinh ở các trường trung học cơ sở (THCS) đảm bảo tính khoa học, thực tiễn và hiệu quả đòi hỏi phải được nghiên cứu một cách kỹ lưỡng, khoa học. Bài viết này đề xuất 5 biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động tự học của học sinh ở các trường THCS huyện Chương Mỹ (Thành phố Hà Nội) trên cơ sở nghiên cứu lý luận hoạt động tự học của học sinh THCS, thực tiễn về hoạt động tự học của học sinh và quản lý hoạt động tự học của học sinh ở các trường THCS huyện Chương Mỹ.

Từ khóa: hoạt động tự học; quản lý; học sinh; trường trung học cơ sở; huyện Chương Mỹ; thành phố Hà Nội.

Abstract

Activity of self-directed learning (SDL) is the process in which students occupy the qualities and competencies identified inside and outside the school's educational program, thus playing an important role in developing students' personality. In order to manage students' SDL activities in secondary schools to meet the requirements of science, practicality and effectiveness, it requires scientific research. This article proposes 5 measures to improve the effectiveness of managing students' SDL activities in secondary schools in Chuong My district (Hanoi City) based on research on the theoretical basis of students' SDL activities, practice of students' SDL activities and management of students' SDL activities in secondary schools of Chuong My district.

Keywords: activity of self-directed learning; management; student; secondary school; Chuong My district; Ha Noi city.

*Tác giả liên hệ: Trần Văn Hùng

Email: tranvanhung@duytan.edu.vn

1. Đặt vấn đề

Tự học của học sinh (HS) là một hình thức nhận thức của cá nhân, là hoạt động tự lĩnh hội kiến thức, kinh nghiệm và kỹ năng của HS ở trong và ngoài nhà trường nhằm đạt được mục đích học tập nhất định và phát triển bản thân. Tự học thể hiện tính tự giác, chủ động, sáng tạo cao trong học tập của HS nên có vai trò quyết định trong việc nâng cao chất lượng học tập và học tập suốt đời. Đặc biệt, trong thời đại kinh tế tri thức, kinh tế số với sự bùng nổ của các công nghệ mới cũng như trong bối cảnh các đại dịch kiểu như Covid-19 xảy ra thì tự học lại càng có vai trò hết sức quan trọng đối với HS. Chính vì thế, phát triển năng lực tự học cho HS phổ thông là một trong những mục tiêu được nhấn mạnh trong Nghị quyết của Đảng về “Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế” [1]. Mục tiêu này đã được cụ thể hóa trong Chương trình Giáo dục phổ thông (GDPT) 2018, theo đó năng lực tự học là một trong những năng lực cốt lõi cần được hình thành và phát triển cho HS thông qua tất cả các môn học và hoạt động giáo dục; ở bậc THCS, năng lực tự học của HS được phát triển trên cơ sở năng lực tự học đã được hình thành ở bậc tiểu học [2].

Triển khai Chương trình GDPT 2018, các trường THCS trên địa bàn huyện Chương Mỹ, đã quan tâm tăng cường hoạt động tự học (HĐTH) của HS, qua đó góp phần nâng cao chất lượng giáo dục bậc THCS trên địa bàn. Tuy nhiên, HS ở các trường THCS trên địa bàn còn nhiều hạn chế về năng lực tự học, chưa thực sự đáp ứng được yêu cầu của đổi mới GDPT. Nguyên nhân chính của thực trạng này là công tác quản lý HĐTH của HS trong các trường THCS trên địa bàn còn chưa đồng bộ và thiếu tính khoa học.

2. Phương pháp nghiên cứu

Chúng tôi sử dụng 04 phương pháp nghiên cứu chính gồm:

(i) Phương pháp nghiên cứu lý thuyết: tìm kiếm, thu thập các tài liệu khoa học trong và ngoài nước liên quan đến HĐTH và quản lý HĐTH của HS ở trường THCS; phân tích, phân loại và hình thành các luận cứ, khái niệm cơ bản.

(ii) Phương pháp điều tra bằng bảng hỏi (thang đo Likert 5 mức độ): thực hiện tại 10 trường THCS huyện Chương Mỹ.

- Khảo sát thực trạng HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ: khảo sát 300 HS.

- Khảo sát thực trạng quản lý HĐTH của HS và các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ: khảo sát 250 cán bộ quản lý và giáo viên (CBQL và GV) và 40 cha mẹ HS (CMHS);

- Khảo nghiệm sự cấp thiết và tính khả thi của các biện pháp quản lý HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ đã đề xuất: khảo sát 30 CBQL và 50 GV.

(iii) Phương pháp quan sát, trao đổi, phỏng vấn: sử dụng để tìm hiểu sâu hơn về thực trạng HĐTH của HS, quản lý HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ thông qua quan sát sự phạm, trao đổi, phỏng vấn trực tiếp đối tượng khảo sát.

(iv) Phương pháp thống kê toán học và phân tích, đánh giá: xử lý các số liệu, kết quả nghiên cứu thu được về mặt định lượng trong quá trình nghiên cứu, so sánh, đánh giá và đưa ra kết quả nghiên cứu.

3. Nội dung

3.1. Khái niệm

Tự học là quá trình người học, có thể cần hoặc không cần sự hỗ trợ của người khác, tự mình dự đoán được nhu cầu học tập của bản thân, xác định được mục tiêu học tập, tổ chức thực hiện được mục tiêu học tập bằng các chiến lược,

phương pháp và hình thức học tập khác nhau và tự đánh giá được kết quả thực hiện mục tiêu học tập đã đề ra [5], [6], [7].

Từ khái niệm tự học trên đây, nghiên cứu các khái niệm về tự học của HS của các tác giả Bolhuis [3], Garrison [6], Nguyễn Cảnh Toàn [8; tr.59], dựa vào lý luận về đặc điểm tâm sinh lý của HS bậc THCS, chúng tôi xác lập khái niệm HĐTH của HS ở trường THCS như sau:

HĐTH của HS ở trường THCS là hoạt động tự giác, tích cực, chủ động, độc lập và sáng tạo của HS trong học tập được diễn ra bên trong và bên ngoài nhà trường, có sự định hướng và hướng dẫn của GV để chiếm lĩnh nội dung học tập nhằm hình thành và phát triển các năng lực, phẩm chất và sự phát triển bản thân thông qua việc xác định được nhu cầu tự học, thiết lập được các mục tiêu tự học và tổ chức thực hiện được các mục tiêu tự học đó bằng các nội dung, phương pháp, kỹ năng và phương tiện tự học khác nhau, và đánh giá được kết quả thực hiện các mục tiêu tự học đã đề ra.

Quản lý HĐTH của HS ở trường THCS thuộc phạm vi quản lý hoạt động giáo dục trong nhà trường. Theo tác giả Trần Kiểm, “Quản lý hoạt động giáo dục trong nhà trường bao gồm những tác động có hướng đích của hiệu trưởng đến các hoạt động giáo dục, đến con người (giáo viên, cán bộ nhân viên và học sinh), đến các nguồn lực (cơ sở vật chất, tài chính, thông tin, v.v...), đến các ảnh hưởng ngoài nhà trường một cách hợp

quy luật (quy luật quản lý, quy luật giáo dục, quy luật tâm lý, quy luật kinh tế, quy luật xã hội, v.v...) nhằm đạt mục tiêu giáo dục” [4, tr.11]. Cũng theo tác giả Trần Kiểm, để thực hiện được những tác động có mục đích và phù hợp với các quy luật đến đối tượng quản lý, chủ thể quản lý phải nắm vững các tri thức và kỹ năng liên quan đến các nhiệm vụ quản lý, được thể hiện ở các chức năng quản lý gồm Kế hoạch hóa, Tổ chức (nhân sự, tổ chức bộ máy), Lãnh đạo (chỉ đạo thực hiện) và Kiểm tra - bốn chức năng quản lý này đều cần đến yếu tố thông tin [4].

Như vậy, *quản lý HĐTH của HS ở trường THCS là một hệ thống các tác động có mục đích, có kế hoạch của hiệu trưởng trường THCS đến HĐTH của HS và các yếu tố ảnh hưởng đến HĐTH của HS nhằm nâng cao hiệu quả HĐTH của HS qua đó giúp HS hoàn thành chương trình giáo dục và các nhu cầu phát triển bản thân khác, bước đầu hình thành năng lực học tập suốt đời.*

3.2. Thực trạng hoạt động tự học của học sinh ở các trường trung học cơ sở huyện Chương Mỹ

HĐTH bao gồm các nội dung: nhu cầu tự học, mục tiêu tự học, nội dung tự học, phương pháp tự học, kỹ năng tự học, phương tiện tự học và đánh giá kết quả tự học. Để tìm hiểu thực trạng HĐTH của HS, chúng tôi tiến hành khảo sát khả năng thực hiện các nội dung HĐTH của HS.

Khảo sát 300 HS (N = 300) tại 10 trường THCS huyện Chương Mỹ về thực trạng HĐTH của HS, chúng tôi thu được kết quả tại Bảng 1.

Bảng 1. Kết quả khảo sát thực trạng HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ

TT	Nội dung	$\bar{X}$	Xếp thứ
1	Xác định nhu cầu tự học	3.77	1
2	Xác định mục tiêu tự học	3.40	6
3	Xây dựng nội dung tự học	3.42	5
4	Sử dụng phương pháp tự học	3.76	2
5	Mức độ kỹ năng tự học	3.51	3
6	Đánh giá kết quả tự học	3.49	4
	Trung bình chung (TBC)	3.56	

Kết quả tại Bảng 1 cho thấy HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ đạt mức khá với điểm TBC là 3.56/ 5 điểm; do đó, cần phải nâng cao khả năng thực hiện các nội dung HĐTH cho HS.

3.3. Thực trạng quản lý hoạt động tự học của học sinh ở các trường trung học cơ sở huyện Chương Mỹ

Khảo sát 250 CBQL và GV tại 10 trường THCS huyện Chương Mỹ về thực trạng quản lý HĐTH của HS, chúng tôi thu được kết quả tại Bảng 2.

Bảng 2. Kết quả khảo sát thực trạng quản lý HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ

TT	Nội dung	$\bar{X}$	Xếp thứ
1	Quản lý nhu cầu tự học của HS	3.61	3
2	Quản lý mục tiêu tự học và nội dung tự học của HS	3.76	2
3	Quản lý phương pháp tự học và kỹ năng tự học của HS	3.30	4
4	Quản lý việc kiểm tra, đánh giá và điều chỉnh HĐTH của HS	3.86	1
	Trung bình chung	3.63	

Ngoài ra, chúng tôi khảo sát 250 CBQL và GV, 40 CMHS (N = 290) về thực trạng quản lý các điều kiện đảm bảo HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ thu được kết quả TBC là 3.78 điểm (đạt mức khá).

Kết quả khảo sát cho thấy quản lý HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ được đánh giá ở mức khá; do đó, cần phải nâng cao hiệu quả quản lý HĐTH của HS ở các trường THCS trên địa bàn.

3.4. Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý hoạt động tự học của học sinh ở các trường trung học cơ sở huyện Chương Mỹ

Để đánh giá thực trạng các yếu tố khách quan và chủ quan ảnh hưởng đến quản lý HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ, chúng tôi đã tiến hành khảo sát 250 CBQL và GV và thu được kết quả cụ thể tại Bảng 3.

Bảng 3. Kết quả khảo sát ảnh hưởng của các yếu tố khách quan và chủ quan đến quản lý HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ

TT	Nội dung	$\bar{X}$
1	Các yếu tố khách quan*	4.70
2	Các yếu tố chủ quan**	4.76
	Trung bình chung	4.73

*: Các quan điểm, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về giáo dục và đào tạo; sự ra đời và phát triển không ngừng của các tri thức mới, công nghệ mới; chỉ đạo của cấp trên về HĐTH của HS và quản lý HĐTH của HS đáp ứng yêu cầu đổi mới GDPT; sự tham gia của các bên liên quan bên ngoài nhà trường vào HĐTH của HS và quản lý HĐTH của HS đáp ứng yêu cầu đổi mới GDPT.

** : Phẩm chất và năng lực hiệu trưởng trường THCS; phẩm chất và năng lực của CBQL, GV, nhân viên (NV) của trường THCS; đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi, khả năng tiếp thu của HS của trường THCS; hoạt động dạy học của trường THCS; sự phối hợp của nhà trường với gia đình và các bên liên quan trong HĐTH và quản lý HĐTH của HS; điều kiện CSVC, đồ dùng, thiết

bị dạy học...ở các trường THCS phục vụ cho HĐTH của HS.

Như vậy, các yếu tố khách quan và chủ quan được đánh giá là có ảnh hưởng rất lớn đến quản lý HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ.

3.5. Các biện pháp quản lý hoạt động tự học của học sinh ở các trường trung học cơ sở huyện Chương Mỹ

3.5.1. Quản lý quy trình tự học của học sinh ở các trường trung học cơ sở huyện Chương Mỹ

i) *Mục tiêu của biện pháp:* Xây dựng quy trình tự học và giúp HS hiểu, thực hiện được quy trình tự học.

ii) Ý nghĩa của biện pháp

- Quy trình tự học là cách thức cụ thể (thường được gọi là các bước theo một thứ tự nhất định, ngắn gọn, mang tính hướng dẫn, chính xác) để thực hiện HĐTH. Do đó, việc xây dựng quy trình tự học, giúp HS hiểu rõ quy trình tự học và tổ chức thực hiện được quy trình tự học có ý nghĩa quyết định trong HĐTH của HS.

- Tạo sự thống nhất và đồng bộ trong công tác quản lý HĐTH của HS của các trường THCS.

iii) *Nội dung và cách thức thực hiện biện pháp*

Quy trình tự học của HS ở trường THCS gồm 07 bước như sau:

Bước 1. Xác định nhu cầu tự học

Bước 2. Thiết lập mục tiêu tự học

Bước 3. Xây dựng nội dung tự học

Bước 4. Xây dựng lịch trình tự học

Bước 5. Lựa chọn và sử dụng các phương pháp và kỹ năng tự học

Bước 6. Kiểm tra, đánh giá kết quả tự học

Bước 7. Điều chỉnh, cải tiến HĐTH

Quy trình này có thể áp dụng cho HĐTH chung hoặc HĐTH trong từng môn học. Trong quy trình tự học, HS là trung tâm, là chủ thể thực

hiện các bước; GV đóng vai trò động viên, tư vấn và hướng dẫn thực hiện các bước, xây dựng môi trường học tập và sử dụng các hình thức, phương pháp dạy học phát huy HĐTH của HS.

- Tổ chức hướng dẫn cho HS về quy trình tự học.

Hiệu trưởng thông qua các tổ trưởng chuyên môn giao nhiệm vụ cho GV giới thiệu về vai trò, ý nghĩa của quy trình tự học và các bước của quy trình tự học. Từ đó, GV tổ chức hướng dẫn cho HS hiểu rõ các bước của quy trình tự học, bồi dưỡng cho HS các kỹ năng cơ bản để có thể thực hiện được các bước của quy trình tự học.

- Tổ chức bồi dưỡng cho HS các kỹ năng tự học (KNTH) cơ bản để thực hiện quy trình tự học: Tổ chức khảo sát, đánh giá nhận thức về KNTH và mức độ thực hiện KNTH của HS; theo đó, hiệu trưởng chỉ đạo các tổ trưởng chuyên môn tổ chức khảo sát nhận thức về KNTH và mức độ thực hiện KNTH của HS.

- Tổ chức bồi dưỡng cho HS các KNTH hiệu quả.

Từ kết quả khảo sát thu được, kết hợp với kết quả học tập của HS, hiệu trưởng sẽ có đánh giá sơ bộ về thực trạng KNTH của HS để lập kế hoạch và tổ chức thực hiện bồi dưỡng KNTH cho HS.

iv) Điều kiện thực hiện biện pháp

Các KNTH của HS bậc THCS được hình thành và phát triển chủ yếu thông qua hoạt động học tập thực tiễn ở trên lớp. Do đó, việc tổ chức đổi mới phương pháp dạy học và đa dạng hóa các hình thức dạy học của nhà trường là điều kiện hết sức cần thiết để thực hiện biện pháp này.

3.5.2. Đổi mới phương pháp dạy học và đa dạng hóa các hình thức tổ chức dạy học theo hướng phát triển năng lực tự học cho học sinh ở các trường trung học cơ sở huyện Chương Mỹ

i) Mục tiêu của biện pháp

Triển khai đổi mới phương pháp dạy học (PPDH) và đa dạng hóa các hình thức dạy học

(HTDH) theo hướng phát triển năng lực tự học (NLTH) nhằm phát triển NLTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ.

ii) Ý nghĩa của biện pháp

- Hình thành và phát triển các phẩm chất và năng lực của HS trong đó có NLTH của HS đã được xác định cụ thể trong Chương trình GDPT 2018. Do đó, tập trung đổi mới PPDH và đa dạng hóa các HTDH theo định hướng hình thành NLTH để thực hiện mục tiêu hình thành NLTH cho HS là một trong biện pháp quan trọng góp phần thực hiện mục tiêu, yêu cầu của chương trình giáo dục của các trường THCS theo Chương trình GDPT 2018.

- Tạo sự thống nhất giữa quy trình dạy học của GV và quy trình tự học của HS qua đó giúp HS vận dụng quy trình tự học vào thực tiễn từng môn học, đặc biệt là việc áp dụng các phương pháp tự học và rèn luyện các KNTH.

- Tạo điều kiện thuận lợi cho đội ngũ GV trong quá trình dạy học các môn học theo hướng phát triển NLTH của HS.

- Tạo môi trường thuận lợi cho HS thực hành quy trình tự học.

iii) Nội dung và cách thức thực hiện biện pháp

- Xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch đổi mới PPDH và đa dạng hóa các HTDH theo hướng phát triển NLTH của HS.

- Tổ trưởng chuyên môn tổ chức cho các GV cụ thể hóa các mục tiêu, nội dung của kế hoạch đổi mới PPDH và đa dạng hóa các HTDH theo hướng phát triển NLTH của HS trong kế hoạch bài dạy. Để thực hiện mục tiêu phát triển NLTH của HS, cần phải áp dụng các PPDH và HTDH đặc thù, trong đó GV đóng vai trò tổ chức, hướng dẫn và khuyến khích HS tự học, chẳng hạn như Học tập hợp tác (Cooperative Learning), Học tập dựa trên vấn đề (Problem-based Learning: PBL) và Học tập theo định hướng quá trình (Process-oriented Learning: POL).

- Tổ trưởng chuyên môn tiến hành kiểm tra kế hoạch bài dạy, tổ chức dự giờ, thao giảng, seminar, hội nghị và các hoạt động khác để hỗ trợ GV thực hiện kế hoạch bài dạy và đánh giá kết quả thực hiện kế hoạch.

iv) Điều kiện thực hiện biện pháp

Để thực hiện đổi mới PPDH và đa dạng hóa các HTDH theo hướng phát triển NLTH của HS, đội ngũ CBQL và GV cần phải thực sự tâm huyết và đầu tư nhiều công sức. Do đó, hiệu trưởng cần cung cấp đầy đủ các điều kiện đảm bảo cho hoạt động đổi mới, thường xuyên động viên, khích lệ và hỗ trợ CBQL và GV đồng thời có cơ chế và chính sách về thi đua và khen thưởng phù hợp đối với các CBQL và GV có thành tích trong hoạt động này.

3.5.3. Tăng cường sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và các bên liên quan trong quản lý hoạt động tự học của học sinh ở các trường trung học cơ sở huyện Chương Mỹ

i) Mục tiêu của biện pháp: Tạo sức mạnh và sự thống nhất giữa nhà trường với gia đình các bên liên quan trong quản lý HĐTH của HS.

ii) Ý nghĩa của biện pháp

- Tạo sự phối hợp chặt chẽ giữa gia đình, nhà trường và các bên liên quan trong việc hỗ trợ, hướng dẫn HĐTH của HS.

- Phát huy trách nhiệm, năng lực của CMHS trong HĐTH của HS.

- Phát huy tối đa nguồn lực của nhà trường, gia đình và xã hội để quản lý HĐTH của HS.

iii) Nội dung và cách thức thực hiện biện pháp

- Thành lập ban phối hợp giữa nhà trường với CMHS và các tổ chức, đơn vị, cá nhân bên ngoài nhà trường để quản lý HĐTH của HS.

- Định kỳ tổ chức cho CMHS và các lực lượng liên quan bên ngoài trao đổi, thảo luận về HĐTH của HS và quản lý HĐTH của HS.

- Thường xuyên phối hợp trong các hoạt động trải nghiệm và hoạt động ngoài giờ lên lớp, trong hoạt động giáo dục nhân kỳ nghỉ hè của HS, v.v...

- Tổ chức tuyên dương những HS là những tấm gương trong HĐTH, trưng bày và tuyên dương những sản phẩm là kết quả của HĐTH của HS.

iv) Điều kiện thực hiện biện pháp

Để thực hiện có hiệu quả biện pháp này cần có sự nhận thức đầy đủ và đúng đắn của CMHS hoặc đại diện gia đình cũng như lãnh đạo các đơn vị, tổ chức, cơ quan liên quan bên ngoài nhà trường về HĐTH của HS và quản lý HĐTH của HS.

3.5.4. Hoàn thiện các điều kiện đảm bảo cho hoạt động tự học của học sinh ở các trường trung học cơ sở huyện Chương Mỹ

i) Mục tiêu của biện pháp

Đảm bảo về cơ sở vật chất (CSVC) và hạ tầng kỹ thuật (HTKT), hạ tầng công nghệ thông tin (CNTT), trang thiết bị, học liệu và các điều kiện khác cho HĐTH của HS (gọi chung là các điều kiện đảm bảo HĐTH của HS) ở các trường THCS huyện Chương Mỹ.

ii) Ý nghĩa của biện pháp

- Đảm bảo các điều kiện đảm bảo HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ. Theo đó, các điều kiện này không chỉ đủ về số lượng, đảm bảo về chất lượng mà còn phải đồng bộ với quá trình HĐTH của HS, với quá trình dạy học của nhà trường.

- Phát huy hiệu quả sử dụng của các điều kiện đảm bảo HĐTH của HS hiện có, trang bị mới các điều kiện đảm bảo HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ.

- Thực hiện xã hội hóa trong HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ đảm bảo các quy định chung của pháp luật, của ngành GD&ĐT và của địa phương.

iii) Nội dung và cách thức thực hiện biện pháp

- Xây dựng kế hoạch về các điều kiện đảm bảo cho HĐTH của HS.

+ Hiệu trưởng chỉ đạo Tổ chuyên môn lập danh mục về CSVC, HTKT, trang thiết bị, học liệu, v.v... đảm bảo cho HĐTH của HS và báo cáo cho phó hiệu trưởng phụ trách CSVC.

+ Phó hiệu trưởng phụ trách CSVC tiến hành xây dựng kế hoạch năm học về các điều kiện đảm bảo cho HĐTH của HS, có định hướng cho các năm tiếp theo và trình hiệu trưởng phê duyệt. Kế hoạch phải đảm bảo khai thác, sử dụng có hiệu quả các điều kiện về CSVC, HTKT, hạ tầng CNTT, thiết bị, học liệu và các điều kiện đảm bảo cho HĐTH khác sẵn có; sửa chữa, bổ sung mới các điều kiện đảm bảo cho HĐTH của HS còn thiếu. Một trong những điều kiện quan trọng đảm bảo cho HĐTH của HS cần có trong kế hoạch này là thư viện số của trường THCS - nơi số hóa các tài liệu phù hợp với hoạt động học tập và tự học của HS.

- Tổ chức thực hiện kế hoạch: Phổ biến kế hoạch trong toàn thể nhà trường; phân công, trao quyền cho phó hiệu trưởng phụ trách CSVC và các tổ trưởng chuyên môn trong việc tổ chức thực hiện kế hoạch.

- Chỉ đạo thực hiện kế hoạch: Khuyến khích GV tự làm thiết bị dạy học, sử dụng công nghệ để cung cấp nhiều lựa chọn cho HS truy cập nội dung như video, podcast, wiki, blog, diễn đàn thảo luận, thế giới ảo và các trang truyền thông xã hội; chỉ đạo tổ chức hội nghị thường niên giữa nhà trường và đại diện CMHS, chính quyền địa phương, các tổ chức, doanh nghiệp, cá nhân và các bên liên quan bên ngoài nhà trường nhằm huy động sự hỗ trợ về tài chính hoặc thiết bị, học liệu, v.v... theo nhu cầu của nhà trường để phục vụ hoạt động giáo dục của nhà trường trong đó có HĐTH của HS; động viên, khen thưởng kịp thời các CBQL, GV, NV, HS và các bên liên quan khác có sự đóng góp quan trọng việc thực

hiện kế hoạch tăng cường các điều kiện đảm bảo cho HĐTH của HS.

- Kiểm tra, đánh giá việc thực hiện kế hoạch: Hiệu trưởng tiến hành kiểm tra trong quá trình thực hiện kế hoạch về các điều kiện đảm bảo cho HĐTH của HS, tổ chức đánh giá kết quả thực hiện kế hoạch vào cuối năm học và chỉ đạo xây dựng kế hoạch cho năm học tiếp theo.

iv) Điều kiện thực hiện biện pháp

Để thực hiện biện pháp này, cần bám sát các văn bản có liên quan của Chính phủ, Bộ GDĐT, Sở GDĐT TP. Hà Nội, Phòng GDĐT huyện Chương Mỹ, trong đó có Đề án số 13-ĐA/HU của Huyện ủy Chương Mỹ về “Đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục mầm non, giáo dục phổ thông trên địa bàn huyện Chương Mỹ, giai đoạn 2021 - 2025”. Nội dung xã hội hóa trong biện pháp này cần được kết hợp vào nội dung xã hội hóa cho các hoạt động khác của nhà trường.

3.5.5 Đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá hoạt động tự học của học sinh ở các trường trung học cơ sở huyện Chương Mỹ

i) Mục tiêu của biện pháp: Tổ chức kiểm tra, đánh giá HĐTH của HS ở các trường THCS trên địa bàn huyện Chương Mỹ đảm bảo tính khoa học.

ii) Ý nghĩa của biện pháp

- Kết quả kiểm tra, đánh giá chính xác và khoa học HĐTH của HS và quản lý HĐTH của HS là thông tin hữu ích phục vụ cho công tác quản lý HĐTH của HS của năm học tiếp theo ở các trường THCS huyện Chương Mỹ.

- Khắc phục khó khăn, thách thức trong đánh giá sự tiến bộ của HS trong HĐTH. Khó khăn, thách thức ở chỗ: GV có thể đánh giá kết quả của việc tự học (tiếp thu các kỹ năng và nội dung), nhưng việc đánh giá sự phát triển các kỹ năng của HS để tham gia vào quá trình tự học lại không phải là điều đơn giản bởi vì hiện chưa có tài liệu về cách đánh giá khách quan các KNTH.

iii) Nội dung và cách thức thực hiện biện pháp

- Thực hiện chu trình kiểm tra, đánh giá

+ Xây dựng kế hoạch kiểm tra, đánh giá việc tổ chức thực hiện HĐTH của HS theo năm học, bao gồm các mục: mục tiêu và yêu cầu, nội dung, tiêu chuẩn và tiêu chí, chủ thể, phương pháp, hình thức kiểm tra và đánh giá (định kỳ hoặc đột xuất), và nguồn lực phục vụ kiểm tra, đánh giá.

+ Thiết lập quy trình công tác kiểm tra, đánh giá việc thực hiện HĐTH của HS.

+ Ra quyết định thành lập tổ kiểm tra, đánh giá việc thực hiện HĐTH của HS do phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn làm tổ trưởng.

+ Tổ chức bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ kiểm tra, đánh giá cho các thành viên của tổ kiểm tra, đánh giá.

+ Chỉ đạo tổ kiểm tra, đánh giá tiến hành hoạt động kiểm tra, đánh giá về mặt quản lý theo kế hoạch đã lập.

+ Chỉ đạo Tổ kiểm tra, đánh giá tham mưu các biện pháp đổi mới chuyên môn, đổi mới quản lý HĐTH của HS, khen thưởng và phê bình, kỷ luật sau các hoạt động kiểm tra, đánh giá.

+ Tổ chức sơ kết, tổng kết công tác kiểm tra, đánh giá kết hợp với khen thưởng đối với các cá nhân có thành tích trong hoạt động kiểm tra, đánh giá.

- Đa dạng hóa các hình thức kiểm tra, đánh giá.

Bên cạnh chu trình kiểm tra, đánh giá trên đây, hiệu trưởng có thể kiểm tra, đánh giá HĐTH của HS thông qua các hình thức khác nhau như: kiểm tra, đánh giá thông qua quan sát, qua hoạt động khảo sát HS, v.v...

iv) Điều kiện thực hiện biện pháp

Hiệu trưởng cần có sự hỗ trợ về mặt kinh phí và các điều kiện cần thiết khác cho các hoạt động kiểm tra, đánh giá HĐTH của HS, động viên và

khen thưởng kịp thời đối với các thành viên của tổ kiểm tra, đánh giá; cần bồi dưỡng CBQL có chuyên môn, nghiệp vụ về công tác kiểm tra, đánh giá của nhà trường; cần có thông tin về HĐTH của HS từ CMHS để đánh giá HĐTH của HS.

3.6. Khảo nghiệm sự cấp thiết và tính khả thi của các biện pháp đề xuất

Kết quả khảo nghiệm sự cấp thiết của các biện pháp quản lý HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ được tổng hợp trong Bảng 4.

Bảng 4. Kết quả khảo nghiệm về sự cấp thiết của các biện pháp quản lý HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ (N=80)

TT	Sự cấp thiết	Sự cấp thiết	Tính khả thi
		$\bar{X}$	$\bar{X}$
1	Quản lý quy trình tự học của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ	5.00	4.96
2	Đổi mới phương pháp dạy học và đa dạng hóa các hình thức tổ chức dạy học theo hướng phát triển năng lực tự học cho HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ	4.95	5.00
3	Tăng cường sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và các bên liên quan trong quản lý HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ	4.91	4.85
4	Hoàn thiện các điều kiện đảm bảo cho HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ	4.93	4.90
5	Đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ	4.86	4.81
	Trung bình chung	4.93	4.90

Kết quả khảo nghiệm tại Bảng 4 cho các biện pháp đều được đánh giá là rất cấp thiết và rất khả thi, có thể đưa vào áp dụng trong thực tiễn của các trường THCS huyện Chương Mỹ.

4. Kết luận

Năm biện pháp được tác giả đề xuất trên đây là một chỉnh thể thống nhất trong quản lý HĐTH của HS ở các trường THCS huyện Chương Mỹ. Những biện pháp này có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, bổ sung cho nhau, là cơ sở tiền đề cho nhau và đều chung một mục tiêu là nâng cao chất lượng và hiệu quả HĐTH của HS, đáp ứng yêu cầu đổi mới GDPT.

Tài liệu tham khảo

[1] Ban Tuyên giáo Trung ương. (2014). *Tài liệu học tập Nghị quyết Hội nghị lần thứ 8 Ban chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam khóa XI*. Hà Nội: Nxb Chính trị quốc gia.

- [2] Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). *Chương trình Giáo dục phổ thông*. Ban hành kèm theo Quyết định số 32/2018/BGD-ĐT, ngày 28/12/2018.
- [3] Bolhuis, S., & Voeten, J. M. (2001). "Toward self-directed learning in secondary schools: what do teachers do?". *Teaching and Teacher Education*, 7(17), pp. 837-855.
- [4] Kiểm, T. (2016). *Những vấn đề cơ bản của Khoa học Quản lý giáo dục*. Hà Nội: Nxb Đại học Sư phạm.
- [5] Knowles, M. S. (1975). *Self-directed learning: A guide for learners and teachers*. Chicago: IL. Follet Pub.Co.
- [6] Garrison, D. R. (1997). "Self-directed learning: "Toward a comprehensive model". *Adult Education Quarterly*, 48(1), pp.18-33.
- [7] Jossberger, H., Brand-Gruwel, S., Boshuizen, H., & Van de Wiel, M. (2010). "The challenge of self-directed and self-regulated learning in vocational education: A theoretical analysis and synthesis of requirements", *Journal of Vocational Education & Training*, 62(4), pp.415-440.
- [8] Toàn, N.C. (2001). *Tự giáo dục, tự học, tự nghiên cứu, tập 1, 2*. Trung tâm Văn hóa Ngôn ngữ Đông Tây - Trường ĐHSP Hà Nội.